

**ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ
ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ
«ВІДКРИТИЙ МІЖНАРОДНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
РОЗВИТКУ ЛЮДИНИ «УКРАЇНА»
ЖИТОМИРСЬКИЙ ЕКОНОМІКО-ГУМАНІТАРНИЙ ІНСТИТУТ**

КАФЕДРА МЕНЕДЖМЕНТУ ТА ТУРИЗМУ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор

Житомирського економіко-
гуманітарного інституту

Катерина ШАФРАНОВА

«02» вересня 2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОК 2.22 СТРАТЕГІЧНЕ УПРАВЛІННЯ

Освітньо-професійна програма Менеджмент
(назва освітньої програми)

освітнього рівня бакалавр
(назва освітнього рівня)

галузь знань 07 Управління та адміністрування
(шифр і назва галузі знань)

Спеціальність 073 «Менеджмент»
(шифр і назва спеціальності(тей))

Житомирський економіко-гуманітарний інститут
(назва навчально-виховного підрозділу)

Обсяг, кредитів: 4 (120)

Форма підсумкового контролю: іспит

Житомир - 2024 рік

Робоча програма з дисципліни «Стратегічне управління» _____
(назва навчальної дисципліни)

для здобувачів освіти за галуззю знань 07 Управління та адміністрування
спеціальністю 073 Менеджмент освітньої програми «Менеджмент»

«28» серпня 2024 року. 44 с.

Розробник:

професор кафедри менеджменту та туризму, кандидат фізико-математичних наук, доктор економічних наук, доцент Бабенко К.Є.

Викладач:

професор кафедри менеджменту та туризму, кандидат фізико-математичних наук, доктор економічних наук, доцент Бабенко К.Є.

Протокол від «27» серпня 2024 року № 1

В.о. завідувача кафедри менеджменту та туризму

_____ (Юлія ДИВИНСЬКА)
(підпис) (прізвище та ініціали)

«27» серпня 2024 року

Робочу програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми
«Менеджмент»

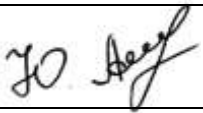
(назва освітньої програми)

«27» серпня 2024 р.

Гарант освітньо-професійної програми

_____ (Катерина ШАФРАНОВА)

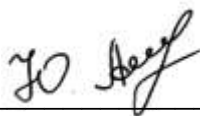
ПРОЛОНГАЦІЯ РОБОЧОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ПРОГРАМИ

Навчальний рік	2024/2025	2025/2026	2026/2027	2027/2028
Дата засідання кафедри	27.08.2024			
№ протоколу	1			
Підпис завідувача кафедри				

Матеріали до курсу розміщено на сайті Інтернет-підтримки освітнього процесу <http://vo.ukraine.edu.ua/> за адресою: <https://vo.uu.edu.ua/course/view.php?id=16704>.

Робочу програму перевірено

В.о. завідувача кафедри

(Юлія ДИВИНСЬКА)

ЗМІСТ

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	5
2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	7
3. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ДИСЦИПЛІНОЮ, ВІДПОВІДНІСТЬ ПРОГРАМНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ТА РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ КОМПОНЕНТАМ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ.....	8
4. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	10
4.1. Анотація дисципліни.....	10
4.2. Структура навчальної дисципліни.....	12
4.2.1. Тематичний план.....	12
4.2.2. Навчально-методична картка дисципліни.....	14
4.3. Форми організації занять.....	15
4.3.1. Теми семінарських занять.....	15
4.3.2. Індивідуальні завдання.....	15
4.3.3. Індивідуальна навчально-дослідна робота.....	15
4.3.3.1. Тематика ІНДЗ (Індивідуальне навчально-дослідне завдання).....	16
4.3.4. Теми самостійної роботи здобувачів освіти.....	18
5. МЕТОДИ НАВЧАННЯ.....	20
5.1. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності.....	20
5.2. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально- пізнавальної діяльності.....	20
5.3. Інклюзивні методи навчання.....	20
6. СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ.....	24
6.1. Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти.....	25
6.2. Система оцінювання роботи здобувачів освіти упродовж семестру..	26
6.3. Оцінка за теоретичний і практичний курс: шкала оцінювання національна та ECTS.....	27
6.4. Оцінка за іспит: шкала оцінювання національна та ECTS.....	27
6.5. Загальна оцінка з дисципліни: шкала оцінювання національна та ECTS.....	28
6.6. Розподіл балів, які отримують здобувачі освіти	28
6.7. Орієнтовний перелік питань до іспиту	28
7. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ.....	30
7.1. Навчально-методичні аудіо- і відеоматеріали, у т.ч. для здобувачів освіти з інвалідністю.....	30
7.2. Глосарій (термінологічний словник).....	31
7.3. Рекомендована література.....	38
7.4. Інформаційні ресурси.....	38
8. МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ.....	38

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, освітній / освітньо-професійний ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма здобуття освіти	заочна форма здобуття освіти
Загальний обсяг кредитів – 4	Галузь знань <u>07 Управління та адміністрування</u>	Вид дисципліни <u>Обов'язкова</u>	
	Спеціальність <u>073 Менеджмент</u>	Цикл підготовки <u>професійний</u>	
Модулів – 1	Спеціалізація _____	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		4-й	4-й
Індивідуальна навчально-дослідна робота реферат	Мова викладання, навчання та оцінювання: <u>українська</u> (назва)	Семестр	
Загальний обсяг годин – 120		8-й	8-й
Тижневих годин для денної форми здобуття освіти: аудиторних – 5,5 самостійної роботи здобувачів освіти – 4 Відсоток аудиторних занять становить: для денної форми здобуття освіти – 47% для заочної форми здобуття освіти – 25%	Освітній / освітньо-професійний ступінь: <u>Бакалавр</u>	Лекції	
		28 год	8 год
		Практичні, семінарські	
		28 год	6 год
		Лабораторні	
		- год	- год
		Самостійна робота	
		64 год	106 год
		ІНДЗ:	
		Вид семестрового контролю: іспит	

Програма дисципліни виконується в повному обсязі незалежно від форми здобуття освіти. Аудиторне навантаження заочної форми становить: 1-2 курси навчання ОС «бакалавр» – 20% від аудиторного навантаження денної форми здобуття освіти; 3-4 курси ОС «бакалавр» – 25% від аудиторного навантаження денної форми здобуття освіти.

Здобувачі освіти заочної форми мають виконати 100% програми дисципліни, тобто виконати всі практичні, лабораторні, контрольні роботи, заплановані програмою дисципліни, і прикріпити їх на платформу Інтернет-підтримки освітнього процесу Moodle, а теоретичний матеріал опанувати за наявними матеріалами до лекцій (за винятком вступної ознайомчої лекції). Під час сесії для заочної форми здобуття освіти проводять вступні лекції, консультації та контрольні заходи (заліки та іспити).

Задля підтримки здобувачів освіти заочної форми для здобуття ними всіх запланованих освітньою програмою компетентностей і програмних результатів навчання університет надає додаткову можливість бажаючим здобувачам освіти заочної форми доєднатись за розкладом до аудиторних занять здобувачів освіти денної форми здобуття освіти.

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Погляди на управління як економічну категорію розвиваються у міру розвитку суспільних відносин, тих змін, що зазнає бізнес, удосконалень технологій виробництва, що постійно супроводжують процес управління, появи нових засобів зв'язку та обробки інформації. Змінюється практика управління – змінюється і вчення про управління. Сучасна концепція стратегічного управління є яскравим тому прикладом. Саме застосування стратегічного управління дозволяє вирішувати питання успішного довготривалого розвитку організації у контексті місії та основних цілей організації в умовах швидко змінюваного та не достатньо контрольованого середовища.

Мета вивчення: формування у здобувачів освіти системи теоретичних знань та набуття практичних навичок щодо стратегічного бачення та мислення, формування організаційної культури, вміння правильно оцінювати та використовувати інформацію, організовувати діяльність підприємства, яке функціонує і розвивається успішно та довго, а також усвідомлення важливості та правильності прийняття стратегічних рішень і використання можливостей стратегічного управління у сучасних умовах.

Головними завданнями курсу є:

- формування знань про функції, принципи, стан, розвиток та практичне застосування стратегічного управління;
- оволодіння знаннями та вміннями щодо обґрунтування та прийняття стратегічних рішень;
- набуття навичок розробки стратегічної поведінки організації та механізмів впливу на зовнішнє й внутрішнє середовище;
- вміння застосовувати наукові підходи та інструментарій при розробці, реалізації та контролі виконання стратегічних планів.

3. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ДИСЦИПЛІНОЮ, ВІДПОВІДНІСТЬ ПРОГРАМНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ТА РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ КОМПОНЕНТАМ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

У підсумку вивчення дисципліни здобувач освіти повинен мати необхідні знання з теорії і практики стратегічного управління.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач освіти повинен **знати:**

- тенденції розвитку та можливості практичного застосування стратегічного управління;
- методику аналізу зовнішнього та внутрішнього середовища організації;
- основи використання наукових підходів при розробці стратегічних планів;
- процес стратегічного управління, застосування якого дає змогу організації функціонувати у довгостроковій перспективі;
- інструменти і методи стратегічного управління та можливості їх використання.

уміти:

- аналізувати явища і процеси, що відбуваються в організації;
- орієнтуватися в основних тенденціях економічного розвитку та визначати перспективи функціонування і розвитку організації у довгостроковій перспективі;
- оцінювати реальний стан організації та формувати її стратегічний план, контролювати його виконання;
- визначати можливості організації, зокрема й ресурсні, у довгостроковій перспективі.

3. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ДИСЦИПЛІНОЮ, ВІДПОВІДНІСТЬ ПРОГРАМНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ТА РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ КОМПОНЕНТАМ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

- ЗК 3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу, синтезу.
- ЗК 4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК 5. Знання та розуміння предметної області та професійної діяльності.
- ЗК 9. Здатність вчитися й оволодівати сучасними знаннями.
- ЗК 10. Здатність до проведення досліджень на відповідному рівні.
- ЗК 11. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

- СК 8. Здатність планувати діяльність організації та управляти часом.
- СК 9. Здатність працювати в команді та налагоджувати міжособистісну взаємодію при вирішенні професійних завдань.
- СК 15. Здатність формувати та демонструвати лідерські якості та поведінкові навички.

- ПРН 3. Демонструвати знання теорій, методів і функцій менеджменту, сучасних концепцій лідерства.
- ПРН 4. Демонструвати навички виявлення проблем та обґрунтування управлінських рішень.
- ПРН 5. Описувати зміст функціональних сфер діяльності організації.
- ПРН 6. Виявляти навички пошуку, збирання та аналізу інформації, розрахунку показників для обґрунтування управлінських рішень.
- ПРН 7. Виявляти навички організаційного проектування.
- ПРН 8. Застосовувати методи менеджменту для забезпечення ефективності діяльності організації.
- ПРН 9. Демонструвати навички взаємодії, лідерства, командної роботи.
- ПРН 10. Мати навички обґрунтування дієвих інструментів мотивування персоналу організації.
- ПРН 11. Демонструвати навички аналізу ситуації та здійснення комунікації в різних сферах діяльності організації.
- ПРН 12. Оцінювати правові, соціальні та економічні наслідки функціонування організації.
- ПРН 15. Демонструвати здатність діяти соціально відповідально та громадсько свідомо на основі етичних міркувань (мотивів), повагу до різноманітності та міжкультурності.
- ПРН 16. Демонструвати навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, бути критичним і самокритичним.
- ПРН 17. Виконувати дослідження індивідуально та/або в групі під керівництвом лідера.

4. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

4.1. Анотація дисципліни

Змістовий модуль 1. Стратегічне управління: його завдання та можливості

Тема 1. Характеристика стратегічного управління: передумови, можливості та наслідки його застосування

Становлення та розвиток теорії стратегічного управління. Еволюція розуміння та передбачення майбутнього організацій. Фази переходу організації до стратегічного управління. Бюджетування та фінансовий контроль; довгострокове та стратегічне планування. Відмінності поточного менеджменту та стратегічного управління. Обмеження щодо переходу організації до стратегічного управління. Підходи до розробки стратегії. Концептуальна схема стратегічного управління організацією. Мета та можливості стратегічного управління

Тема 2. Стратегічний аналіз діяльності організації

Підходи до розуміння середовища у якому функціонує організація. Модель середовища. Схема стратегічного аналізу організації. Характеристика зовнішнього, проміжного та внутрішнього середовища; аналіз впливів. Загальна економічна оцінка діяльності підприємства. Підходи до аналізу внутрішніх можливостей організації. Аналіз маркетингової, виробничої та фінансової діяльності організації. Оцінювання потенціалу та його можливостей. Конкурентні переваги та можливості їх використання.

Тема 3. Методи аналізу та прогнозування розвитку середовища організації

Стратегічне управління як концепція виживання. Стратегічний баланс, SWOT-аналіз, його сутність, можливості застосування. Прогноз та варіанти використання. Цілі та стратегія організації. Прогнозування в системі стратегічного управління, його методи. Варіанти розвитку подій та види стратегій поведінки організації.

Тема 4. Визначення цілей, стратегій та формування «стратегічного набору»

Роль, значення, сутність і місце мети у стратегічному управлінні. Місія організації. Класифікація цілей. Методи обґрунтування та визначення цілей. Цільовий підхід в управлінні. Процес управління за цілями, програмно-цільове управління, управління за результатами.

Сутність стратегії. Підходи до формулювання стратегій. «Стратегічний набір» організації: основні вимоги, його розробка та коригування. Загальні та загально конкурентні стратегії, їх ознаки та характеристики.

Тема 5. Типи стратегій розвитку бізнесу

Два підходи до визначення поняття «стратегія». Правила та прийоми, за допомогою яких досягаються основні цілі розвитку. Етапи та стадії формування стратегій. Відмінні риси стратегії. Моделі вироблення стратегії: планова, підприємницька і навчання на досвіді. Різновиди стратегій: загальні, ситуаційні, конкурентні і функціональні. Практичні рекомендації з розробки функціональних стратегій. Види базових стратегій: стабільності, росту, скорочення і сполучення.

Змістовий модуль 2. Забезпечення впровадження стратегічного управління

Тема 6. Основні характеристики організаційного забезпечення стратегічного управління

Сутність організаційних відносин. Об'єкт, суб'єкт, мета організаційного забезпечення стратегічного управління. Організаційна структура та система управління організацією. Стратегія і структура: характеристика взаємозв'язку. Характеристика, концептуальні основи та етапи формування організаційної системи управління стратегічного типу.

Тема 7. Підсистеми забезпечення стратегічного управління: організаційна; виробничо-маркетингова; фінансово-економічна; соціально-психологічна та формування стратегічної поведінки персоналу; інноваційно-інвестиційна; інформаційно-аналітична

Організація як відкрита соціально-економічна система. Стратегічні компоненти потенціалу підприємства. Роль фінансово-економічного забезпечення та варіанти його побудови у стратегічному управлінні. Економічні відносини між окремими підрозділами організації.

Характеристика системи соціально-психологічного впровадження стратегічних змін. Управління стратегічними змінами в організації. Вплив персоналу та рівень організаційної культури на діяльність підприємства. Система мотивації та формування стратегічної поведінки.

Сутність стратегічної інформації. Інформаційна система стратегічного управління. Облік, контроль та аналіз у системі стратегічного управління.

Тема 8. Процес розробки та реалізації стратегії

Стратегічне бачення і місія підприємства та три аспекти в їх формуванні. Фактори правильного визначення бізнесу. Формулювання місії для ключових функціональних відділів та забезпечуваних підрозділів. Цілі організації та вимоги, яким вони повинні відповідати. Визначення стратегічних зон господарювання, зон стратегічних ресурсів і групи

стратегічного впливу. Вибір стратегічних зон господарювання. Параметри, перспективи і визначальні фактори стратегічних зон господарювання. Напрямки прийняття стратегічних рішень: «нагору» (децентралізована форма); «униз» (централізована форма); взаємодія двох вищезгаданих напрямків. Методи прийняття стратегічних рішень. Розробка стратегії. Комплекс управлінських дій для реалізації стратегії. Ресурсне забезпечення реалізації стратегії: організаційне, фінансове, інформаційне, матеріально-технічне та кадрове. Основні управлінські складові процесу виконання стратегії.

Тема 9. Досвід та практика здійснення стратегічного управління організації в сучасних умовах

Практичний досвід стратегічного управління. Особливості стратегічного управління в умовах України. Ефективні моделі стратегічного управління, які застосовуються у розвинутих країнах. Застосування схеми управлінських рішень в умовах стратегічних несподіванок.

Дисципліни, вивчення яких обов'язково передують цій дисципліні:

«Менеджмент та адміністрування», «Управління інноваціями», «Управління зовнішньоекономічною діяльністю підприємства», «Економіко-математичні методи та моделі і статистичний аналіз», «Управління персоналом та основи командотворення».

Міжпредметні зв'язки: Дисципліна «Стратегічне управління» базується на знаннях основ економічної категорії організація підприємств, менеджменту, маркетингу, управління персоналом, інноваційного розвитку. Дисципліна пов'язана з вивченням таких дисциплін, як основи менеджменту, управління персоналом. Знання та вміння, отримані під час вивчення цієї дисципліни, будуть використані під час практичної підготовки фахівця.

4.2. Структура навчальної дисципліни

4.2.1. Тематичний план

Назви змістових модулів і тем	Розподіл годин між видами робіт														Форми та методи контролю знань
	денна форма							заочна форма							
	Усього	аудиторна					с.р.	Усього	аудиторна					с.р.	
		у тому числі							у тому числі						
		л	сем	пр	лаб	інд			л	сем	пр	лаб	інд		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
Модуль 1															
Змістовий модуль 1. Економіко-математичні методи та моделі															
Тема 1. Характеристика стратегічного управління: передумови, можливості та наслідки його застосування	13	4		2		2	5	13	1		1		2	9	AP: + CP: +
Тема 2. Стратегічний аналіз діяльності організації	13	2		4		2	5	12	1				2	9	AP: + CP: +
Тема 3. Методи аналізу та прогнозування розвитку середовища організації	13	4		2		2	5	14	1		1		2	10	AP: + CP: +
Тема 4. Визначення цілей, стратегій та формування «стратегічного набору».	13	2		4		2	5	13	1				2	10	AP: + CP: +
Тема 5. Типи стратегій розвитку бізнесу	11	2		2		2	5	14	1		1		2	10	AP: + CP: +
Разом за змістовним модулем 1	63	14		14		10	25	66	5		1		10	48	
Змістовий модуль 2. Теорія ризику															
Тема 6. Основні характеристики організаційного забезпечення стратегічного управління	15	4		4		2	5	13	1				2	10	AP: + CP: +
Тема 7. Підсистеми забезпечення стратегічного	13	2		4		2	5	14	1		1		2	10	AP: + CP: +

управління: організаційна; виробничо- маркетингова; фінансово- економічна; соціально- психологічна та формування стратегічної поведінки персоналу; інноваційно- інвестиційна; інформаційно- аналітична															
Тема 8. Процес розробки та реалізації стратегії, зокрема з урахуванням воєнного стану	15	4		4		2	5	14	1		1		2	10	AP: + CP: +
Тема 9. Досвід та практика здійснення стратегічного управління організації в сучасних умовах	14	4		2		2	6	13			1		2	10	AP: + CP: +
Разом за змістовним модулем 2	57	14		14		8	21	54	3		3		8	40	
Усього годин	120	28		28		18	46	120	8		6		18	88	

Примітки: *AP* – аудиторна робота, *CP* – самостійна робота, *ІНДЗ* – індивідуальне завдання., *МК* -модульний контроль

4.2.2. Навчально-методична картка дисципліни

Разом: 120 год, лекції – 28 год, практичні заняття – 28 год, самостійна робота – 64 год, підсумковий контроль – 2 год.

Модулі	Змістовий модуль 1					Змістовий модуль 2			
Назва модуля	Стратегічне управління: його завдання та можливості					Забезпечення впровадження стратегічного управління			
Кількість балів за модуль	10					8			
Лекції	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Теми лекцій	Тема лекції 1	Тема лекції 2	Тема лекції 3	Тема лекції 4	Тема лекції 5	Тема лекції 6	Тема лекції 7	Тема лекції 8	Тема лекції 9
Теми семінарських занять									
Теми практичних занять	Тема заняття 1	Тема заняття 2	Тема заняття 3	Тема заняття 4	Тема заняття 5	Тема заняття 6	Тема заняття 7	Тема заняття 8	Тема заняття 9
Теми лабораторних занять									
Самостійна робота	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Тести	5 балів					4 бали			
ІНДЗ	15 балів								
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота (9 балів)								
Підсумковий контроль	Іспит (40 балів)								

4.3. Форми організації занять

4.3.1 Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Характеристика стратегічного управління: передумови, можливості та наслідки його застосування.	2
2	Стратегічний аналіз діяльності організації.	4
3	Методи аналізу та прогнозування розвитку середовища організації.	2
4	Визначення цілей, стратегій та формування «стратегічного набору».	4
5	Типи стратегій розвитку бізнесу.	2
6	Основні характеристики організаційного забезпечення стратегічного управління.	4
7	Підсистеми забезпечення стратегічного управління: - організаційна; - виробничо-маркетингова; - фінансово-економічна; - соціально-психологічна та формування стратегічної поведінки персоналу; - інноваційно-інвестиційна; - інформаційно-аналітична.	4
8	Процес розробки та реалізації стратегії.	4
9	Досвід та практика здійснення стратегічного управління організації в сучасних умовах.	2
	Разом	28

4.3.3. Індивідуальна навчально-дослідна робота (дослідження у вигляді реферату)

Індивідуальна навчально-дослідна робота (ІНДР) є видом позааудиторної індивідуальної діяльності здобувача освіти, результати якої використовуються у процесі вивчення програмового матеріалу навчальної дисципліни. Завершується виконання здобувачами освіти ІНДР прилюдним захистом навчального проєкту.

Індивідуальне навчально-дослідне завдання (ІНДЗ) з курсу – це вид науково-дослідної роботи здобувача освіти, яка містить результати дослідницького пошуку, відображає певний рівень його навчальної компетентності.

Мета ІНДЗ: самостійне вивчення частини програмового матеріалу, систематизація, узагальнення, закріплення та практичне застосування знань

із навчального курсу, удосконалення навичок самостійної навчально-пізнавальної діяльності.

Зміст ІНДЗ: завершена теоретична або практична робота у межах навчальної програми курсу, яка виконується на основі знань, умінь та навичок, отриманих під час лекційних, семінарських, практичних та лабораторних занять і охоплює декілька тем або весь зміст навчального курсу.

Види ІНДЗ, вимоги до них та оцінювання:

- ✓ конспект із теми (модуля) за заданим планом (**2 бали**);
- ✓ конспект із теми (модуля) за планом, який здобувач освіти розробив самостійно (**3 бали**);
- ✓ анотація прочитаної додаткової літератури з курсу, бібліографічний опис, тематичні розвідки (**3 бали**);
- ✓ повідомлення з теми, рекомендованої викладачем (**2 бали**);
- ✓ повідомлення з теми (без рекомендації викладача): сучасні відкриття з теми, аналіз інформації, самостійні дослідження (**3 бали**);
- ✓ дослідження різноманітних питань з тематики дисципліни у вигляді есе (**5 балів**);
- ✓ дослідження з тематики дисципліни у вигляді реферату (охоплює весь зміст навчального курсу) – **15 балів**.

Орієнтовна структура ІНДЗ – науково-педагогічного дослідження у вигляді реферату: вступ, основна частина, висновки, додатки (якщо вони є), список використаних джерел.

4.3.3.1. Тематика ІНДЗ

1. Взаємозв'язок стратегії й тактики в управлінні.
2. Наукові підходи до визначення змісту та значення стратегічного управління.
3. Технології аналізу конкурентних переваг підприємств.
4. Сучасний досвід застосування стратегій щодо продукту у провідних кампаніях України та світу.
5. Організаційні механізми реалізації стратегії інтеграції.
6. Специфіка застосування стратегії диверсифікації підприємствами України.
7. Аналіз застосування конкурентних стратегій на галузевих ринках (галузь за вибором здобувача освіти).
8. Особливості застосування міжнародних стратегій підприємствами України.
9. Взаємозв'язок фінансової стратегії з іншими функціональними стратегіями організації (організація на вибір здобувача освіти).
10. Практика застосування стратегії підвищення продуктивності виробництва на провідних підприємствах.
11. Особливості персоналу як об'єкту стратегічного управління.

12. Можливості та практика застосування ринкових інноваційних стратегій провідними підприємствами.

13. Специфіка формування місії та стратегічних цілей на підприємствах України.

14. Основні вимоги щодо забезпечення реалізації стратегії підприємства.

15. Фінансово-економічний механізм забезпечення стратегічного управління.

16. Можливості урахування форс-мажорних обставин при розробці стратегічного плану організації під час воєнного стану.

17. Моніторинг результатів виконання стратегічного плану та оцінювання стратегії.

18. Тактичні й операційні цілі організації та їх взаємозв'язок із стратегічними цілями.

19. Особливості стратегічного планування на державному рівні в Україні.

20. Інформаційне та правове забезпечення розробки стратегії.

Критерії оцінювання та шкалу оцінювання подано відповідно у таблицях нижче.

Критерії оцінювання ІНДЗ
(дослідження у вигляді реферату)

№ з/п	Критерії оцінювання роботи	Максимальна кількість балів за кожним критерієм
1.	Обґрунтування актуальності, формулювання мети, завдань та визначення методів дослідження	2 бали
2.	Складання плану реферату	1 бал
3.	Критичний аналіз суті та змісту першоджерел. Виклад фактів, ідей, результатів досліджень у логічній послідовності. Аналіз сучасного стану дослідження проблеми, розгляд тенденцій подальшого розвитку даного питання	3 балів
4.	Дотримання правил реферування наукових публікацій	2 бали
5.	Доказовість висновків, обґрунтованість власної позиції, пропозиції щодо розв'язання проблеми, визначення перспектив дослідження	3 бали
6.	Дотримання вимог щодо технічного оформлення структурних елементів роботи (титульний аркуш, план, вступ, основна частина, висновки, додатки (якщо вони є), список використаних джерел, посилання	2 бали
7	Презентація ІНДЗ	2 бали
Разом		15 балів

Оцінка за ІНДЗ у вигляді реферату: шкала оцінювання національна та ECTS

Оцінка за 100-бальною системою		Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
13 – 15	<i>відмінно</i>	5	A	<i>відмінно</i>
8-12	<i>добре</i>	4	BC	<i>добре</i>
4-7	<i>задовільно</i>	3	DE	<i>задовільно</i>
0-3	<i>незадовільно</i>	2	FX	<i>незадовільно з можливістю повторного виконання</i>

4.3.4. Теми самостійної роботи здобувачів освіти

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Характеристика стратегічного управління: передумови, можливості та наслідки його застосування.	5
2	Стратегічний аналіз діяльності організації.	5
3	Методи аналізу та прогнозування розвитку середовища організації.	5
4	Визначення цілей, стратегій та формування «стратегічного набору».	5
5	Типи стратегій розвитку бізнесу.	5
6	Основні характеристики організаційного забезпечення стратегічного управління.	5
7	Підсистеми забезпечення стратегічного управління: - організаційна; - виробничо-маркетингова; - фінансово-економічна; - соціально-психологічна та формування стратегічної поведінки персоналу; - інноваційно-інвестиційна; - інформаційно-аналітична.	5
8	Процес розробки та реалізації стратегії, зокрема в умовах воєнного стану.	5
9	Досвід та практика здійснення стратегічного управління організації в сучасних умовах.	6
	Разом	46

КАРТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧА ОСВІТИ

\

Змістовий модуль та теми курсу	Академічний контроль	Бали	Термін виконання (тижні)
Змістовий модуль 1. Стратегічне управління: його завдання та можливості			
Тема 1. Характеристика стратегічного управління: передумови, можливості та наслідки його застосування (8 год)	Самостійна робота	1	I
Тема 2. Стратегічний аналіз діяльності організації (8 год)	Самостійна робота	1	II
Тема 3. Методи аналізу та прогнозування розвитку середовища організації (8 год)	Самостійна робота	1	III
Тема 4. Визначення цілей, стратегій та формування «стратегічного набору» (8 год)	Самостійна робота	1	IV-V
Тема 5. Типи стратегій розвитку бізнесу (8 год)	Самостійна робота		V- VI
Змістовий модуль 2. Забезпечення впровадження стратегічного управління			
Тема 6. Основні характеристики організаційного забезпечення стратегічного управління (9 год)	Самостійна робота	2	VII-VIII
Тема 7. Підсистеми забезпечення стратегічного управління: - організаційна; - виробничо-маркетингова; - фінансово-економічна; - соціально-психологічна та формування стратегічної поведінки персоналу; - інноваційно-інвестиційна; - інформаційно-аналітична (9 год)	Самостійна робота	2	IX-XI
Тема 8. Процес розробки та реалізації стратегії (9 год)	Самостійна робота	2	XII
Тема 9. Досвід та практика здійснення стратегічного управління організації в сучасних умовах (10 год)	Самостійна робота	2	XII
Разом: 64 год	Разом: 9 балів		

5. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

5.1. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності

1. За джерелом інформації:

– *словесні*: лекція (традиційна, проблемна тощо) із застосуванням комп'ютерних інформаційних технологій (презентація PowerPoint), семінари, пояснення, розповідь, бесіда;

– *наочні*: спостереження, ілюстрація, демонстрація;

– *практичні*: ситуаційні вправи, тестові завдання, вирішення задач.

2. За логікою передачі і сприйняття навчальної інформації: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

3. За ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі.

4. За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача; самостійна робота здобувачів освіти із сучасною літературою та підручниками; виконання індивідуальних навчальних проєктів.

5.2. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

Методи стимулювання інтересу до навчання: навчальні дискусії; створення ситуацій зацікавленості (метод цікавих аналогій тощо).

5.3. Інклюзивні методи навчання

При вивченні навчальної дисципліни використовуються спеціальні інклюзивні методи навчання:

- ✓ метод використання цифрового наративу (цифрові тексти, презентації, розповіді, розміщені на блогах, відеокліпи, ігрові квести та ін.;
- ✓ методи забезпечення доступності інформації в різних форматах (збільшений шрифт, електронний формат);
- ✓ методи структурування навчальної інформації за фреймовою моделлю (сегменти у визначеній послідовності виводяться на екран і супроводжуються поясненнями з розкриттям змісту кожного фрейму інформації);
- ✓ методи самостійної роботи (індивідуальна робота та діяльність у групах і парах) базуються на освоєнні певної частини матеріалу за допомогою різних дидактичних і технічних засобів (наочного матеріалу, підручників,

SMART-технологій (мережевих, мобільних, інформаційних технологій; робота в групах, парах використовується на етапах повторення або закріплення (запам'ятовування, застосування) матеріалу).

Методика навчання (як система) – організований набір методів, прийомів, засобів і форм навчання, який використовуються для досягнення освітніх цілей.

Методика є структурованим застосуванням методів – організоване використання різних методів і прийомів, яке обумовлено специфікою освітнього процесу або діяльності. Вона описує як саме, в якій послідовності і в яких умовах застосовуються певні методи для досягнення результату.

Методика навчання може включати в себе різні методи, стратегії, підходи, засоби навчання (аудіовізуальні матеріали, інтернет-ресурси, дидактичні ігри тощо) і системи організації роботи (до прикладу: поетапне вивчення лексики, розвиток навичок письмового та усного мовлення).

Методика викладання навчальної дисципліни — вибір викладачем та застосування методів для ефективного засвоєння матеріалу здобувачами освіти.

Методика навчання для здобувачів освіти з вадами та порушеннями здоров'я має важливі відмінності, які враховують індивідуальні потреби кожного типу порушень і передбачає модифікацію форм роботи та типів завдань для таких здобувачів освіти.

Кожен тип інвалідності має свої специфічні потреби, і тому підхід до навчання має бути адаптованим, щоб забезпечити максимальну ефективність для здобувачів освіти. Враховуючи різні види порушень (порушення слуху, зору, рухової активності, когнітивні порушення тощо), методика вивчення буде різною. Використання адаптованих технологій, інклюзивних методів та індивідуальних підходів дозволяє забезпечити ефективне навчання для всіх здобувачів освіти, незалежно від типу інвалідності.

Методика навчання для здобувачів освіти з вадами слуху

Для здобувачів освіти з вадами слуху основним викликом є відсутність або обмеження слухового сприйняття, що може ускладнити процес вивчення мови через усне спілкування та аудіоматеріали. Адаптованими методиками є:

Жестова мова: Якщо здобувач освіти має ваду слуху та використовує жестову мову як основний засіб комунікації, то вивчення дисципліни проводиться через переклад на жестову мову (із залученням відповідного спеціаліста чи фрагментів відео із дублюючим перекладом на жестову мову), зокрема для усного компоненту. Програми з навчання для таких здобувачів освіти можуть включати використання перекладачів жестової мови під час лекцій.

Субтитри: Всі відеоматеріали, які використовуються на заняттях (фільми, навчальні відео), мають субтитри, що дозволяє здобувачам освіти з вадами слуху ознайомлюватися з мовними структурами та словником.

Адаптовані навчальні матеріали: Використання візуальних методів, таких як ілюстрації, діаграми, картки з лексикою, допомагає краще засвоювати матеріал. Також створюються текстові файли або аудіоматеріали з субтитрами для покращення розуміння контексту.

Практика усного мовлення через письмове спілкування: Оскільки здобувачі освіти нечують мовлення, замість усної практики для такої категорії здобувачів освіти фокусується увага на письмових завданнях, інтерактивних тестах і вправах, що включають роботу з текстами (письмові відповіді, розпізнавання лексики та граматики через текст).

Методика навчання для здобувачів освіти з вадами зору

У здобувачів освіти з порушеннями зору основною проблемою є труднощі з візуальним сприйняттям інформації, тому методика навчання адаптована до аудіо- та тактильних матеріалів.

Технології для читання з екрану: Використання програм для читання з екрану, таких як JAWS або NVDA, дозволяє здобувачам освіти з порушеннями зору слухати текстовий матеріал. Це забезпечує доступ до електронних підручників, презентацій та інших навчальних ресурсів.

Адаптація навчальних матеріалів: Усі текстові матеріали надаються у форматі для читання з екрану або у шрифті Брайля. Це дає можливість здобувачам освіти не тільки читати, але й активно працювати з навчальними матеріалами.

Озвучення текстів: Використання спеціальних додатків для озвучування текстів або аудіокниг допомагає здобувачам освіти вивчати нові слова та фрази на слух, а також слухати приклади правильного вимовлення.

Аудіовізуальні завдання: Для таких здобувачів освіти використовуються аудіовправи, зокрема з вимови та слухової практики. Це дозволяє розвивати навички аудіювання та вимови, хоча й без візуального сприйняття.

Інтерактивні вправи на слух: Заняття включають завдання, орієнтовані на слухове сприйняття мови (завдання на розпізнавання вимови, на відмінності в інтонації, акценті тощо).

Методика навчання для здобувачів освіти з руховими порушеннями

Здобувачі освіти з руховими порушеннями, як правило, мають фізичні обмеження, які можуть вплинути на їхню здатність використовувати традиційні навчальні засоби, але їхні когнітивні та мовні навички, як правило, не порушені. З цією метою освітній процес відповідно адаптований для зручності та доступності.

Онлайн-навчання та доступ до цифрових матеріалів: Онлайн-платформи дозволяють здобувачам освіти з руховими порушеннями навчатися без необхідності фізично перебування в аудиторії, а також допомагають уникнути труднощів із переміщенням.

Інтерфейси з підтримкою доступу: Використання програмного забезпечення та навчальних платформ, що підтримують голосові команди

або дають можливість здійснювати навчання за допомогою спеціальних пристроїв для вводу (як-от пристрої для управління комп'ютером через рухи очей чи голівки).

Адаптація завдань для письмових відповідей: Враховуючи фізичні обмеження, здобувачі освіти можуть використовувати голосові помічники для виконання завдань або адаптовані клавіатури та інші технології для зручного введення тексту. Також враховується обсяг виконаних письмових завдань та швидкість проходження онлайн тестів, написання підсумкових робіт.

Методика навчання для здобувачів освіти з когнітивними порушеннями

Когнітивні порушення можуть включати труднощі з пам'яттю, увагою, сприйняттям інформації. Здобувачі освіти з такими порушеннями потребують адаптованих методик навчання, щоб забезпечити доступність матеріалу та поступове засвоєння нової інформації.

Розбиття матеріалу на малі блоки: Заняття структуруються (матеріал поділяється на малі частини), що дозволяє легше засвоювати інформацію та допомагає зберігати увагу на кожному етапі навчання.

Часті повторення та практичні вправи: Регулярне повторення пройденого матеріалу, використовуючи ігрові методи чи інші інтерактивні вправи.

Візуальні допоміжні засоби: Використання карток із лексикою, діаграм, малюнків допомагає здобувачам освіти з когнітивними порушеннями краще засвоювати мову.

Мультисенсорні підходи: Для здобувачів освіти з когнітивними порушеннями використовуються різні сенсорні канали (слух, зір, дотик), щоб стимулювати запам'ятовування та розуміння.

Методика навчання для здобувачів освіти із психічними порушеннями

Психічні порушення можуть включати депресії, тривожні розлади, посттравматичний стресовий синдром тощо, які можуть негативно впливати на здатність до концентрації, мотивацію та емоційний стан під час навчання.

Індивідуальний підхід: здобувачі освіти з психічними порушеннями потребують більш гнучкого підходу, наприклад, менших навантажень, частих перерв або персоналізованих уроків.

Підтримка в навчанні через терапевтичні методи: Залучення психологів або консультантів до освітнього процесу допомагає здобувачам освіти подолати емоційні труднощі.

Створення безпечного та підтримуючого середовища: Створення атмосфери довіри та підтримки, де здобувач освіти може вільно звернутися за допомогою або адаптувати темп навчання до своїх потреб.

6. СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Навчальна дисципліна оцінюється за модульно-рейтинговою системою. Вона складається із трьох змістових модулів.

Результати навчальної діяльності здобувачів освіти оцінюються за 100-бальною шкалою в кожному семестрі окремо.

За результатами поточного, модульного та семестрового контролів виставляється підсумкова оцінка за 100-бальною шкалою, національною шкалою та шкалою ECTS.

Модульний контроль: кількість балів, які необхідні для отримання відповідної оцінки за кожен змістовий модуль упродовж семестру.

Семестровий (підсумковий) контроль: виставлення семестрової оцінки здобувач освіти, які опрацювали теоретичні теми, практично засвоїли їх і мають позитивні результати, набрали необхідну кількість балів.

Загальні критерії оцінювання успішності здобувачів освіти, які отримали за 4-бальною шкалою оцінки «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно», подано в таблиці нижче.

Кожний модуль включає бали за поточну роботу здобувача освіти на семінарських, практичних, виконання самостійної роботи, модульну контрольну роботу.

Виконання модульних контрольних робіт здійснюється в режимі комп'ютерної діагностики або з використанням роздрукованих завдань.

Реферативні дослідження та есе, які виконує здобувач освіти за визначеною тематикою, обговорюються та захищаються на семінарських заняттях.

Модульний контроль знань здобувачів освіти здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу модуля.

6.1. Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти

Оцінка	Критерії оцінювання
«відмінно»	Ставиться за повні та міцні знання матеріалу в заданому обсязі, вміння вільно виконувати практичні завдання, передбачені навчальною програмою; за знання основної та додаткової літератури; за вияв креативності в розумінні і творчому використанні набутих знань та умінь.
«добре»	Ставиться за вияв здобувачем освіти повних, систематичних знань із дисципліни, успішне виконання практичних завдань, засвоєння основної та додаткової літератури, здатність до самостійного поповнення та оновлення знань. Але у відповіді здобувача освіти наявні незначні помилки.
«задовільно»	Ставиться за вияв знання основного навчального матеріалу в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої фахової діяльності, поверхневу обізнаність із основною і додатковою літературою, передбаченою навчальною програмою. Можливі суттєві помилки у виконанні практичних завдань, але здобувач освіти спроможний усунути їх із допомогою викладача.
«незадовільно»	Виставляється здобувачу освіти, відповідь якого під час відтворення основного програмового матеріалу поверхнева, фрагментарна, що зумовлюється початковими уявленнями про предмет вивчення. Таким чином, оцінка «незадовільно» ставиться здобувачу освіти, який неспроможний до навчання чи виконання фахової діяльності після закінчення закладу вищої освіти без повторного навчання за програмою відповідної дисципліни.

6.2. Система оцінювання роботи здобувачів освіти упродовж семестру

Вид діяльності здобувача освіти	Максимальна кількість балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2		Модуль n	
		кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів
I. Обов’язкові							
1.1. Робота на практичному занятті	3	5	15	4	12		
1.2. Виконання завдань для самостійної роботи	1	5	5	4	4		
1.3. Виконання індивідуальних завдань (ІНДЗ)	15				15		
1.4. Виконання модульної контрольної (МК)	9		9				
Разом		-	29	-	31	-	
Максимальна кількість балів за обов’язкові види роботи: 60							
II. Вибіркові (на вибір здобувача освіти)							
Виконання завдань для самостійного опрацювання							
2.2. Огляд літератури з конкретної тематики	5						
2.5. Участь у науковій студентській конференції	10						
Разом		-		-		-	
Максимальна кількість балів за вибіркові види роботи: 15							
Всього балів за теоретичний і практичний курс: 75							

Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом, на практичних заняттях, під час виконання самостійної та індивідуальної навчально-дослідної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- ✓ своєчасність виконання навчальних завдань;
- ✓ повний обсяг їх виконання;
- ✓ якість виконання навчальних завдань;
- ✓ самостійність виконання;
- ✓ творчий підхід у виконанні завдань;
- ✓ ініціативність у навчальній діяльності.

6.3. Оцінка за теоретичний і практичний курс: шкала оцінювання національна та ECTS

Оцінка за 100-бальною системою		Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
54 – 60	<i>відмінно</i>	5	A	<i>відмінно</i>
45 – 53	<i>добре</i>	4	B C	<i>добре</i>
36 – 44	<i>задовільно</i>	3	D E	<i>задовільно</i>
21 – 35	<i>незадовільно</i>	2	FX	<i>незадовільно з можливістю повторного складання</i>
1 – 20		2	F	<i>незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни</i>

6.4. Оцінка за іспит: шкала оцінювання національна та ECTS

Оцінка за 100-бальною системою		Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
36 – 40	<i>відмінно</i>	5	A	<i>відмінно</i>
30 – 35	<i>добре</i>	4	B C	<i>добре</i>
21 – 29	<i>задовільно</i>	3	D E	<i>задовільно</i>
11 – 20	<i>незадовільно</i>	2	FX	<i>незадовільно з можливістю повторного складання</i>
1 – 10		2	F	<i>незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни</i>

6.5. Загальна оцінка з дисципліни: шкала оцінювання національна та ECTS

Оцінка за 100-бальною системою		Оцінка за національною шкалою		Оцінка за шкалою ECTS	
		екзамен	залік		
90 – 100	<i>відмінно</i>	5	<i>зараховано</i>	A	<i>відмінно</i>
82 – 89	<i>добре</i>	4		B	<i>добре (дуже добре)</i>
75 – 81	<i>добре</i>	4		C	<i>добре</i>
64 – 74	<i>задовільно</i>	3		D	<i>задовільно</i>
60 – 63	<i>задовільно</i>	3		E	<i>задовільно (достатньо)</i>
35 – 59	<i>незадовільно</i>	2	<i>не зараховано</i>	FX	<i>незадовільно з можливістю повторного складання</i>
1 – 34	<i>незадовільно</i>	2		F	<i>незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни</i>

6.6. Розподіл балів, які отримують здобувачі освіти

Поточне тестування та самостійна робота								Підсумковий тест (екзамен)	Сума
Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2					
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	40	100
5	5	5	10	5	5	5	20		

6.7. ОРІЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ІСПИТУ

1. Сутність та функції стратегічного управління у сучасних умовах.
2. Види стратегій розвитку організації, їх сутність.
3. Основні аспекти складності здійснення стратегічного планування. етапи розробки стратегічного плану.
4. Сутність та мета стратегічного планування. Технологія стратегічного планування.
5. Класифікація цілей організації. Механізми й інструменти визначення стратегічних цілей.
6. Тактичні й операційні цілі організації та їх взаємозв'язок із стратегічними цілями.
7. Сутність стратегічного аналізу середовища організації.
8. Стратегічний підхід до управління. Сутність стратегії.
9. Світова практика щодо стратегічного управління. Три підходи до бачення стратегії.
10. Визначення стратегічних пріоритетів та завдань. Стратегічний план як інструмент забезпечення стратегії.
11. Стратегічний аналіз середовища. Сутність та основні характеристики ситуаційного аналізу (SWOT – аналіз).
12. Визначення місії, цілей та завдань організації у сучасних умовах розвитку.
13. Основні аспекти складності здійснення стратегічного планування. етапи розробки стратегічного плану.
14. Цілевизначення. Дерево цілей, методи його побудови.
15. Класифікація цілей. Механізми й інструменти визначення стратегічних цілей.
16. Тактичні й операційні цілі організації та їх взаємозв'язок із стратегічними цілями.
17. Характеристика внутрішнього стану організації. Складники внутрішнього середовища.
18. Аналіз макро- і мікро- середовища організації у стратегічному управлінні.
19. Основні підходи до визначення пріоритетів у стратегічному плануванні.
20. Сутність стратегічного аналізу середовища організації.
21. Поняття пріоритету у стратегічному плануванні. Процес стратегічного планування як процес визначення пріоритетів.
22. Кількісні підходи до визначення пріоритетів організації. Оцінка наслідків реалізації пріоритетів.
23. Особливості стратегічного планування на державному рівні в Україні.
24. Основні характеристики якісного стратегічного плану підприємства.
25. Визначення місії, цілей та завдань організації у сучасних умовах

розвитку.

26. Етапи планування та реалізації плану розвитку сучасної організації.

27. Моніторинг результатів виконання стратегічного плану та оцінювання стратегії як важливі етапи стратегічного планування організації.

28. Заходи і ресурси, необхідні для втілення стратегічного планування в організації.

29. Стратегічний план організації (конкретної); побудова та основні кроки реалізації.

30. Критерії і показники оцінювання результатів і наслідків стратегічного планування організації.

31. Стратегія євроінтеграції України і планування діяльності організації у сучасних умовах розвитку.

32. Стратегічне планування та управління як складові процесу розробки стратегії.

33. Процес розробки стратегії та характеристика його етапів.

34. Економічне обґрунтування стратегічних рішень.

35. Інформаційне та правове забезпечення розробки стратегії.

36. Характеристика стратегічних показників соціально-економічного розвитку колективу організації.

37. Відповідність принципів управління персоналом та реалізація стратегії розвитку організації.

38. Виконання управлінських рішень у ході реалізації стратегії.

39. Корегування стратегії у процесі її реалізації.

40. Сучасна концепція стратегічного менеджменту та її значення.

41. Поняття стратегії, її значення та види.

42. Вимоги до якості та ефективності стратегічних управлінських рішень.

43. Основи прогнозування стратегічних рішень.

44. Технологічна схема розробки стратегії організації.

45. Підходи та принципи вибору стратегії ресурсозбереження.

46. Стратегія удосконалення управління персоналом як складова загальної стратегії.

47. Підходи до обліку та контролю виконання стратегії.

48. Рівні відповідальності у процесі реалізації стратегії.

49. Підходи щодо розробки стратегії підвищення якості товару.

50. Основні стратегії ціноутворення та їх сутність.

51. Підходи та принципи вибору стратегії організації щодо ресурсозбереження.

52. Процес розробки стратегії та характеристика його етапів.

53. Сутність та значення основних стратегій ресурсозбереження сучасних організацій.

54. Поняття стратегії, її значення та види.

55. Роль та значення організаційної структури в реалізації стратегії.

56. Характеристика основних вимог до якості та ефективності стратегічних управлінських рішень.

57. Необхідність оптимізації організаційної структури до сформованої стратегії організації.
58. Корегування стратегії у процесі її реалізації.
59. Основні підходи щодо аналізу стратегічних рішень.
60. Рівні відповідальності у процесі реалізації стратегії.
61. Економічне обґрунтування стратегічних рішень.
62. Відповідність принципів управління персоналом та реалізація стратегії розвитку організації.
63. Характеристика складу та змісту стратегії сучасної організації.
64. Основні підходи щодо формування стратегії організації.
65. Оцінка відповідності організаційної структури сформованій стратегії.
66. Технологічна схема розробки стратегії організації.
67. Сутність методичного та ресурсного забезпечення розробки стратегії.
68. Характеристика підходів до обліку та контролю виконання стратегії.
69. Стратегія удосконалення управління персоналом як складова загальної стратегії розвитку.
70. Сутність інформаційного та правового забезпечення розробки стратегії.
71. Відповідність стратегічних завдань розвитку персоналу щодо загальної стратегії організації.
72. Характеристика допоміжних методів аналізу конкурентних переваг (SWOT, GAP, LOTS).
73. Основні види стратегій поведінки організації.
74. Характеристика продуктово-товарних стратегій.
75. Особливості застосування загальних стратегій.
76. Ресурсні стратегії та умови їх застосування.
77. Сутність функціональних стратегій.
78. Особливості застосування комплексних стратегій.
79. Значення та можливості загальноконкурентних стратегій.
80. «Стратегічний набір» як система стратегій організації.

7. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Опорний конспект лекцій; методичні вказівки; орієнтовна тематика реферативних досліджень, творчих робіт, повідомлень; ілюстративні матеріали; запитання і завдання до іспиту; завдання для проведення комплексної контрольної роботи (ККР).

7.1. Навчально-методичні аудіо- і відеоматеріали, у т.ч. для здобувачів освіти з інвалідністю

Для інклюзивного навчання:

- методики диференційованого підходу до процесу навчання й оцінювання знань, умінь і здібностей здобувачів освіти з інвалідністю;
- наявність навчально-методичної літератури в електронному, друкованому форматах для осіб з інвалідністю;
- дидактичні матеріали та засоби навчання осіб з інвалідністю для дистанційної та відкритої форм здобуття освіти.

7.2. Глосарій (термінологічний словник)

Аналіз стратегічного рівня підприємства – аналіз , у якому внутрішні характеристики трактуються у порівнянні з параметрами діяльності інших, насамперед процвітаючих підприємств-конкурентів.

База стратегічних даних – стислий системний опис найсуттєвіших стратегічних елементів, що належать до зовнішнього середовища підприємства та яка використовується для оцінки потокового становища, прогнозів, виявлення тенденцій у майбутньому та прийняття стратегічних рішень.

Виробничий потенціал підприємства – система взаємопов'язаних ресурсів, що виконують виробничі функції у процесі забезпечення випуску продукції та досягнення інших цілей підприємства.

Глобальна мета – це уявлення про суспільне призначення організації.

Глобальні фактори – умови та тенденції, які утворюються у макросередовищі організації.

Гнучкість – здатність організації перерозподіляти ресурси з одного виду діяльності на інший з метою випуску нового продукту на запити споживачів.

Глобалізація – якісно нове суспільне явище, процес, що характеризується суспільною інтеграцією або взаємозалежністю у всесвітньому масштабі всіх аспектів людського буття: економічного, політичного, соціального, духовного.

Діагностика – визначення стану об'єкта, явища, предмета чи процесу управління за допомогою реалізації комплексу дослідницьких процедур, виявлення слабких ланок і «вузьких місць». Діагностика – це не разова акція, а процес, що здійснюється в часі та просторі. Процес діагностики – дослідницький, пошуковий, пізнавальний процес.

Довгострокові плани – плани, розраховані на перспективу 3-5 років і враховують зміни у зовнішньому середовищі організації та її вчасну реакцію на них.

Економічний цикл – піднесення та спади в діловій активності, повторювані протягом кількох років.

Економічний ризик – втрати, ймовірність яких пов'язана із невизначеністю, а також можливі вигоди та прибутки, які можна отримати лише за умов проведення дій, що пов'язані із ризиком.

Ефективність – оптимальне співвідношення (сполучення) виробництва, якості, результативності, гнучкості, задоволеності, конкурентоздатності та розвитку організації.

Ефективність організації – співвідношення “виходів” до введених факторів.

Ефективність організаційна – рівень виконання завдань організацією.

Завдання – плани, що мають чіткі, однозначні, конкретно визначені цілі, які не можна тлумачити двозначно.

Задачі організації – це заяви організації про те, як, за допомогою чого вона збирається виконувати свою місію.

Зовнішній аналіз – процес оцінки зовнішніх факторів щодо їх дії на організацію.

Інновації – створення, розповсюдження і застосування будь-якої новизни, що веде до покращення роботи, підвищення ефективності діяльності.

Інноваційний менеджмент — один з напрямків стратегічного управління, що здійснюється на вищому рівні організації, метою якого є визначення основних напрямів науково-технічної та виробничої діяльності організації.

Інноваційний процес – процес перетворення наукових знань у фізичну реальність, який завершується у просторі і часі.

Інноваційний потенціал – можливість та досягнення поставлених інноваційних цілей.

Класична модель прийняття рішення – передбачає, що особа, яка приймає рішення, повинна бути абсолютно об’єктивною і логічною, мати чітку мету, усі її дії в процесі прийняття рішень спрямовані на вибір найкращої альтернативи.

Компоненти внутрішнього середовища організації – це виробництво, дослідження та розробки, технологія, сировина, матеріали, фінанси, персонал тощо.

Компоненти зовнішнього середовища прямого впливу – це постачальники, споживачі, конкуренти, економічні партнери (наприклад, банки, науково-дослідні установи тощо).

Конкурентні переваги – визначення переваг організації у порівнянні з її конкурентами. Конкурентні переваги впливають зі сфери стратегії та відповідного до неї розподілу ресурсів організації.

Конкурентоздатність – становище організації в галузі, її здатність конкурувати у боротьбі за споживача.

Короткострокові плани – плани, які складаються на період до 1 року і, як правило, не змінюються.

Критерій актуальності інформації – визначається відповідністю інформації об’єктивним інформаційним потребам.

Критерій комунікативності інформації – визначається властивістю інформації бути зрозумілою для того, кому вона адресована.

Критерій лаконічності інформації – визначається стислістю та чіткістю викладення інформації (досягається за рахунок високої згорнутості інформації без втрати її необхідної повноти).

Критерій несуперечливості інформації – означає, що окремі частини однієї і тієї самої інформації не повинні суперечити одна одній.

Критерій переконливості інформації – визначається доведеністю інформації, яка примушує вірити у її достовірність.

Критерій повноти інформації – визначається наявністю відомостей, включаючи суперечливі, які необхідні та достатні для прийняття рішення.

Критерій своєчасності інформації – визначається здатністю задовольняти інформаційну потребу у прийнятний для виконання строк.

Критерій точності інформації – визначається ступенем відповідності інформації оригіналу.

Криза управління персоналом – результат неспроможної кадрової політики підприємства, тобто дисбаланс процесів відновлення і збереження чисельного і якісного складу кадрів у його розвитку відповідно до потреб самої організації, вимогами діючого законодавства, станом ринку праці.

Конфлікт – це процес різкого загострення суперечностей та боротьби сторін у розв’язанні проблем, значущої для кожної з них.

Мета – кінцевий стан, якого організація прагне досягти в певний момент у майбутньому.

Мета планування – створення системи планових документів, що визначають зміст та певний порядок дій для забезпечення тривалого існування організації.

Місія – це філософія існування, стратегічна ціль, принципове бачення підприємства (організації), бачення того, яким воно повинно бути в майбутньому.

Місія організації – це уявлення про призначення організації з точки зору самої організації.

Мотивація – спонукання людини, соціальної групи людей до активної цілеспрямованої діяльності; метод управління.

Моніторинг – це систематичне відстеження з ретельним вивченням усього процесу втілення від формального ухвалення стратегічного плану до безпосередньої участі в наданні послуг об’єктом стратегічного планування.

Надання стратегії конкретної форми – це впровадження стратегії, перетворення стратегії у конкретні дії організації.

Нормальна ситуація – це: ситуація, в якій у збалансованому стані знаходяться негативні явища та заходи по їх пом’якшенню чи подоланню;

рівновага шансів і загроз, які збалансовані заходами, що враховують сильні і слабкі боки діяльності підприємства на певному відрізку часу.

Оперативні плани – плани, у яких стратегія деталізується у розрахованих на короткий термін рішеннях щодо змісту, виконавців та способів виконання певних дій.

Організаційна діяльність – процес усунення керівником невизначеності та конфліктів між людьми щодо роботи або повноважень і створення середовища, придатного для їх спільної діяльності.

Організаційна культура – комплекс цінностей, пріоритетів, неписаних правил, що впливають на ведення справ організацією та в організації.

Організаційна структура – абстрактна категорія, що характеризується трьома організаційними параметрами: 1) ступенем складності; 2) ступенем формалізації; 3) ступенем централізації.

Організаційні зміни – будь-яка зміна в одному або кількох елементах організаційної діяльності.

Організація – функція управління, в межах якої здійснюється поділ робіт між окремими працівниками та їх групами і узгодження їх діяльності.

Організація – це група людей, діяльність яких свідомо координується для досягнення загальної мети або спільних цілей”.

Орієнтири – плани, що носять характер напрямку дій і не прив’язують управління до жорстких конкретних цілей, тобто надають у певних межах свободу для маневру.

Оцінювання – це з’ясування реалій реалізації стратегічного плану та його головних дійових осіб, критерії, процедури й інструменти виконання завдань і досягнення стратегічних цілей.

План дій – детальний опис програм і заходів, що мають виконуватися для реалізації стратегічного плану.

Політика – загальне керівництво для дій та прийняття рішень, своєрідний “кодекс законів організації”, який визначає, у якому напрямі слід діяти.

Прийняття рішення (загальне визначення) – це процес, який починається з констатації виникнення проблемної ситуації та завершується вибором рішення, тобто вибором дії, яка спрямована на усунення проблемної ситуації.

Прийняття рішень (у вузькому розумінні) – вибір кращого рішення з численних альтернатив. Необхідно враховувати, що альтернативні варіанти не виникають самі собою, тобто процес прийняття рішень складається не тільки з вибору кращого варіанту, але й з пошуку альтернатив, встановлення критеріїв оцінки, вибору способу оцінки альтернатив тощо.

Прийняття рішень (у розширеному розумінні) – охоплює увесь процес управління (прийняття рішень, їх виконання та контроль результатів їх реалізації).

Проекти – плани, які за своєю сутністю схожі на програми, але відрізняються від них за своєю широтою та складністю. Звичайно, проекти є складовою частиною більш широкої програми.

Програми – плани, які охоплюють достатньо велику кількість дій, які не повторюються у майбутньому.

Регулювання – функція управління, що забезпечує рівноважний стан інституційних утворень економічної системи.

Ресурси – необхідні засоби (матеріальні і нематеріальні) для виконання будь-якої роботи і отримання її результату.

Ресурсний потенціал – система наявних та таких, що можна залучити, взаємопов'язаних та певною мірою взаємозамінних ресурсів, що забезпечують ефективне функціонування системи.

Розвиток – це придбання нової якості, що зміцнює життєдіяльність в умовах середовища, яке змінюється.

Розвиток – спосіб забезпечення ефективності, що полягає в інвестуванні коштів у задоволення майбутнього попиту зовнішнього середовища.

Розподіл ресурсів – спосіб розподілу обмежених ресурсів організації між окремими підрозділами. Пропорції розподілу ресурсів визначаються вибором сфери стратегії.

Сильні сторони – особливі, унікальні, оригінальні властивості, якості організації, які відрізняють її від конкурентів.

Синергія – це ефект цілісності, можливість отримання додаткового ефекту за рахунок інтеграції всіх можливостей організації. Синергетичний ефект виникає як результат інтегрованої реалізації всіх елементів стратегії.

Системний підхід до управління – система поглядів на менеджмент, що розглядають організацію як систему у єдності частин, з яких вона складається, та зв'язків з її зовнішнім середовищем.

Ситуаційний підхід до управління – система поглядів на менеджмент, що одночасно визнає подібність загальних процесів управління та специфічність прийомів управління, вибір яких залежить від конкретної ситуації.

Слабкі сторони – якості, яких не вистачає організації у порівнянні з успішними конкурентами.

Стратегія – це генеральний курс суб'єкта управління по досягненню стратегічних цілей в будь-якій діяльності, якісно визначена, узагальнена модель довгострокових дій організації, що їй необхідно здійснити для

досягнення поставлених цілей за допомогою розподілу і координації своїх ресурсів.

Стратегія – генеральна довгострокова програма дій та порядок розподілу пріоритетів та ресурсів організації для досягнення її цілей.

Стратегічне планування – це систематичний процес, за допомогою якого організація прогнозує та планує свою діяльність на майбутнє.

Стратегічні плани – плани, які визначають головні цілі організації, стратегію придбання та використання ресурсів для досягнення цих цілей.

Стратегія диференціації спрямована на надання товарам або послугам якостей, більш привабливих для споживачів проти продукції конкурентів.

Стратегія контролю за витратами ґрунтується на зменшенні власних витрат на виробництво продукції проти витрат конкурентів.

Стратегія фокусування – зосередження виробництва продукції або надання послуг для окремих сегментів ринку.

Стратегія ліквідації – граничний випадок стратегії цілеспрямованого скорочення діяльності.

Стратегічний набір – система стратегій різного типу, що їх розробляє організація на певний відрізок часу, яка відображає специфіку функціонування та розвитку організації та рівень її претендування на місце й роль у зовнішньому середовищі.

Стратегічні цілі – довгострокові результати діяльності організації, що досягаються, враховуючи умови, засоби і потреби. Стратегічна ціль акумулює в собі основу завдань.

Сфера стратегії – засоби адаптації організації до свого зовнішнього середовища.

Схема організаційної структури управління – відображення структурних взаємозв'язків основних рівнів та підрозділів організації, їх підпорядкованості.

Тактика – це сукупність методів і засобів по виконанню стратегічних цілей і завдань у короткостроковому періоді.

Управління – найбільш загальне поняття, що поширюється на велике коло різноманітних об'єктів, явищ і процесів (технічні системи, господарські системи, суспільні системи, державні системи тощо).

Управлінське рішення – первісний, базовий елемент процесу управління, що забезпечує функціонування господарської організації за рахунок взаємозв'язку формальних та неформальних, інтелектуальних та організаційно-практичних аспектів менеджменту.

Хвильові процеси – атрибут великих систем, здатних до самоорганізації, саморегулювання, та самовідтворення.

Фази економічного циклу – певні стани циклу, які періодично повторюються і мають такі характерні ознаки: спад – депресія – поживлення – підйом.

Функціонування – це підтримка життєдіяльності, збереження функцій, що визначають цілісність системи, якісну визначеність, сутнісні характеристики.

Функція планування – це процес визначення цілей діяльності організації та прийняття рішення щодо їх досягнення.

Цілі (довгострокові і короткострокові) – це бажані результати, що відповідають розумінню мети або визначений кількісний чи якісний майбутній стан об'єкта управління, досягнення якого забезпечить вирішення проблеми.

Цільова програма – це координуючий, адресний документ, який являє собою сукупність економічно та науково обґрунтованих, зорієнтованих на досягнення загальних (як правило комплексних) цілей заходів, які пов'язані за термінами, місцями виконання, а також забезпечені необхідними ресурсами.

Якості, що необхідні успішному менеджеру – 1) **технічні здібності** – здатність кваліфіковано, професійно, зі знанням справи виконувати роботу на своїй ділянці, технічні прийоми конкретної діяльності; 2) **аналітичні здібності** – здатність ідентифікувати ключові фактори тієї або іншої ситуації, визначати як вони взаємодіють і які з них вимагають найбільшої уваги; 3) **діагностичні здібності** – здатність ставити діагноз проблем організації, тобто визначати їх симптоми та причини виникнення; 4) **здатність взаємодіяти з людьми** – здатність налагоджувати сприятливі стосунки із співробітниками організації); 5) **концептуальні здібності** – здатність усвідомлювати причинно-наслідкові зв'язки в організації, координувати діяльність окремих частин організації для досягнення поставлених цілей найбільш продуктивним способом.

7.3. Рекомендована література

Основна

1. Краус К.М., Краус Н.М., Радзіховська Ю.М. Менеджмент і маркетинг : посібник. Київ: Аграр Медіа Груп, 2022. 241 с.
2. Пастух К.В. Стратегічне управління : конспект лекцій для студентів бакалавріату всіх форм навчання спеціальності 281 Публічне управління та адміністрування / К. В. Пастух ; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2020. 60 с. Режим доступу: <https://core.ac.uk/download/pdf/287725583.pdf>.
3. Сумець О.М. Стратегічний менеджмент : підручник / О. М. Сумець ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ, Кременч. льот. коледж. Харків : ХНУВС, 2021. 208 с. Режим доступу: https://library.krok.edu.ua/media/library/category/pidruchniki/sumets_0004.pdf.
4. Черчик Л.М., Левицький В.В. Стратегічний менеджмент : конспект лекцій. Луцьк : Волинський національний університет імені Лесі Українки, 2023. 165 с. Режим доступу: <https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/23027/1/SM-KL-2023.pdf>.

Додаткова

1. Бабенко К.Є. Виявлення конкурентних переваг економіки регіону. State, Region, Enterprise: III International Scientific Conference Anti-Crisis Management (November 22th, 2019). Le Mans, France: Baltija 2019. Pp. 26–28.
2. Бабенко К.Є. Збалансованість як умова ефективного функціонування національної економіки. Бізнес, цифрові інновації та підприємництво: аналіз тенденцій та науково-економічний розвиток : матеріали міжнародної науково-практичної конференції (Львів, 25 січня 2020). Львів : ЛЕФ, С. 22–25.
3. Бабенко К.Є. Маркетинг території як стратегічний інструмент збалансованого економічного розвитку. Сучасний стан, проблеми та перспективи розвитку економіки, обліку, фінансів і права : збірник тез доповідей міжнародної науково-практичної конференції (Полтава, 12 липня 2019 р.) : у 2 ч. Полтава : ЦФЕНД, Ч. 2. С. 39–40.
4. Бабенко К.Є. Методологічний підхід до оцінювання збалансованого економічного розвитку територій. Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Економіка». 2020. № 16(44). С. 4–9.
5. Бабенко К.Є. Особливості стратегічного планування економічного розвитку територій. Проблеми формування та реалізації конкурентної політики : матеріали VI Міжнародної науково-практичної конференції (19-20 вересня 2019). Львів : ТЗОВ «Галицька видавнича спілка», С. 10-11.

6. Бабенко К.Є. Роль стратегічного управління в умовах сучасного розвитку територій. Проблеми формування та реалізації регіональної економіки : матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції. (Запоріжжя, 30 травня 2020). Запоріжжя: ГО «СІЕУ», С.58–60.
7. Бабенко К.Є. Стимулювання економічного територіального розвитку з урахуванням екологічних аспектів. Розвиток європейського простору очима молоді: економічні, соціальні та правові аспекти : матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції докторантів, молодих учених та студентів (м. Харків, 17 травня 2019 р.). Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2019.
8. Бабенко К.Є. Стратегічне планування соціально- економічного розвитку територій. Сучасні проблеми обліку, аналізу, аудиту й оподаткування суб'єктів господарської діяльності: теоретичні, практичні та освітні аспекти : збірник наукових праць за матеріалами III Всеукраїнської науково-практичної конференції (Дніпро, 28–29 березня 2019). Дніпро: НМетАУ, Частина 1. С. 34–37.
9. Бабенко К.Є. Сучасна економічна модель розвитку економіки України. ADVANCES OF SCIENCE : Proceedings of articles the international scientific conference. Czech Republic, Karlovy Vary – Ukraine, Kyiv, 5 April 2019. Czech Republic, Karlovy Vary: Skleněný Můstek – Ukraine, Kyiv: MCNIP, Pp. 422-430.
10. Бабенко К.Є. Теоретичні засади когнітивного моделювання економічного розвитку територій. Ефективна економіка. 2020. № 5.
11. Бабенко К.Є., Дивинська Ю.А. Інтеграція стратегічного управління та комунікативного менеджменту: економіко-математичні моделі для підвищення ефективності організацій // Актуальні проблеми економіки. 2024. № 11 (281). С. 179-188.
12. Бабенко К.Є., Дивинська Ю.А. Вплив комунікативного менеджменту на стратегічне планування: застосування економіко-математичних методів" Актуальні проблеми економіки. 2025. № 1 (283). С.108-117.
13. Бабенко К.Є., Дивинська Ю.А. Моделювання стратегічних комунікацій: економіко-математичні підходи до управління організаційними змінами// Актуальні проблеми економіки. 2024. № 12 (282). С. 192.
14. Вітлінський В.В. Моделювання економіки : навч.посібник. К. : КНЕУ, 2003. 408 с.
15. Вітлінський В.В., Наконечний С.І., Терещенко Т.О. Математичне програмування : навч.-метод. посібник для самост. вивч. дисц. К. : КНЕУ, 2016. 248 с.
16. Вітлінський В.В., Наконечний С.І., Терещенко Т.О. Математичне програмування : навчально-методичний посібник для самост. вивч.дисц. 2-е вид., без змін. К. : КНЕУ, 2006. 248 с.

- 17.Воропай Н.Л., Герасименко Т.В., Кирилова Л.О., Корсун Л.М., Мацкул М.В., Мальцева Є.В., Михайленко А.В., Орлов Є.В., Чернишев В.Г., Чепурна О.Є., Шинкаренко В.М. (за заг. редакцією Мацкул В.М.). Економіко-математичні методи та моделі : навчальний посібник. Одеса : ОНЕУ, 2018. 404 с. Режим доступу: https://vo.uu.edu.ua/pluginfile.php/639601/mod_resource/content/0/Економіко-математичні%20методи%20та%20моделі.pdf.
- 18.Гришина І.В., Бабенко К.Є. Інформаційно-комунікаційні бар'єри системи управління. Причорноморські економічні студії : науковий журнал. 2020. Вип. 50. Ч. 1. С. 184–189.
- 19.Економіко-математичне моделювання : навчальний посібник / За ред. О. Т. Іващука. Тернопіль : ТНЕУ «Економічна думка», 2008. 704 с. Режим доступу: https://vo.uu.edu.ua/pluginfile.php/639602/mod_resource/content/0/Navch_posibnuk_Ivaschuk.pdf.
- 20.Кучма М.І Математичне програмування: приклади і задачі. Навчальний посібник. Львів: Новий Світ-2000, 2007. 344 с.
- 21.Наконечний С.І., Савіна С.С. Математичне програмування : навч. посіб. К. : КНЕУ, 2003. 452 с.

7.4. Інформаційні ресурси

(нормативна база, джерела Інтернет, адреси бібліотек тощо)

1. Офіційний сайт Національного банку України. Режим доступу: http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/category?cat_id=44464.
2. Офіційний сайт Державної митної служби України. Режим доступу: <http://www.customs.gov.ua>.
3. Офіційний сайт Державної служби статистики України. Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
4. Офіційний сайт Міністерства економічного розвитку і торгівлі України. Режим доступу: <http://www.me.gov.ua>.
5. Офіційний сайт Світового економічного форуму. Режим доступу: <http://www.weforum.org/issues/global-competitiveness>.

8. МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Форми занять	Наявне матеріально-технічне забезпечення	Необхідне матеріально-технічне забезпечення
Лекція	ноутбук	проектор, крейда
Практичне заняття	наочні та роздаткові матеріали, кафедральний ноутбук	приміщення аудиторного фонду, проектор для ІНДЗ